

บันทึกข้อความ

องค์การบริหารส่วนจังหวัด
เลขที่ 4941
วันที่ 14 ก.พ. 2568
เวลา

ส่วนราชการ ฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กองป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โทร ๐๒-๙๗๕-๘๙๕๐ ต่อ ๑๖๑

ที่ ปท ๕๑๐๑๒/ -

วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่อง การจัดทำแผนเผชิญเหตุการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM๒.๕)

รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี
เลขรับ 0924
วันที่ 17 ก.พ. 2568
เวลา

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

๑. ต้นเรื่อง

ตามที่กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ แจ้งว่าปลายฤดูหนาวรวมทั้งช่วงฤดูแล้ง ของทุกปี ประเทศไทยจะเกิดสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) มีค่าเกินมาตรฐานในหลายพื้นที่ โดยสถานการณ์ดังกล่าว สาเหตุหลักจากกิจกรรมต่างๆ ทั้งโดยธรรมชาติ และจากกิจกรรมของมนุษย์ อาทิ การคมนาคมและขนส่ง การเผาในที่โล่ง การเกิดไฟฟ้า ภาควัตถุอุตสาหกรรม การก่อสร้าง เป็นต้น ประกอบกับ สภาพทางอุตุนิยมวิทยา รวมทั้งสภาพภูมิประเทศในบางพื้นที่ของประเทศไทยโดยเฉพาะในช่วงที่ลมสงบ ส่งผลให้ระดับเขตแดนการลอยตัว และการกระจายตัวของฝุ่นละอองอยู่ในระดับต่ำ การไหลเวียนของอากาศไม่ดีจึงก่อให้เกิดการสะสมของฝุ่นละอองในบรรยากาศเพิ่มสูงขึ้นบางช่วงเวลาในหลายพื้นที่ กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปทุมธานี พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) ปี ๒๕๖๗ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมอกพิษด้านฝุ่นละออง” จึงให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนเผชิญเหตุการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM๒.๕) นั้น

๒. ข้อเท็จจริง

กองป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ได้ตระหนักถึงความสำคัญกับการปรับปรุงข้อมูล พื้นที่เสี่ยง ทั้งพื้นที่ป่า พื้นที่การเกษตร พื้นที่ริมทาง และพื้นที่ชุมชน ข้อมูลกลุ่มเปราะบาง การแบ่งพื้นที่รับผิดชอบ แนวทางปฏิบัติในแต่ละระดับตามการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM๒.๕) ตามที่กฎหมายกำหนด จึงได้จัดทำแผนเผชิญเหตุการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM๒.๕) เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

๓. ข้อพิจารณา

เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เห็นควรจัดทำแผนเผชิญเหตุการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM๒.๕) ของกองป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและดำเนินการดังนี้

(๑) ส่งไฟล์การจัดการความรู้ (Knowledge Management) เรื่อง “แผนเผชิญเหตุการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM๒.๕)” ให้กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์จัดทำแผนเผชิญเหตุการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM๒.๕) ในเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง

(๒) แจ้งทุกส่วนราชการในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

/๔ ข้อเสนอ

๔. ข้อเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบโปรดลงนามในหนังสือที่เสนอมาพร้อมนี้

(นางพิชานันท์ เกษมวารารณ์)

ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และงบประมาณ รักษาการแทน

ผู้อำนวยการกองป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

**เห็นชอบ
ลงนามแล้ว**

(นายณพพร ขวขำ)

รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

17 ก.พ. 2568

เพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการตามเสนอ

(นายสมภพ วรรณแมน)

ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

14 ก.พ. 2568

ผอ. กอง.....

หัวหน้าฝ่าย.....

เจ้าหน้าที่.....

ร่าง/พิมพ์/ทวน.....

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี
แผนเผชิญเหตุการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕)
องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

อ้างอิง

๑. พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐
๒. แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐
๓. แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐
๔. แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมอกพิษด้านฝุ่นละออง”
๕. แผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๗๐
๖. ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ในบรรยากาศโดยทั่วไป ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
๗. ประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง ดัชนีคุณภาพอากาศของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๖ ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

๑. หลักการเหตุผล

ด้วยกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ แจ้งว่าปลายฤดูหนาวรวมทั้งช่วงฤดูแล้งของทุกปี ประเทศไทยจะเกิดสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) มีค่าเกินมาตรฐานในหลายพื้นที่ โดยสถานการณ์ดังกล่าว สาเหตุหลักจากกิจกรรมต่างๆ ทั้งโดยธรรมชาติ และจากกิจกรรมของมนุษย์ อาทิ การคมนาคมและขนส่ง การเผาในที่โล่ง การเกิดไฟป่า ภาควัตถุอุตสาหกรรม การก่อสร้าง เป็นต้น ประกอบกับสภาพทางอุตุนิยมวิทยา รวมทั้งสภาพภูมิประเทศในบางพื้นที่ของประเทศไทยโดยเฉพาะในช่วงที่ลมสงบ ส่งผลให้ระดับเขตแดนการลอยตัว และการกระจายตัวของฝุ่นละอองอยู่ในระดับต่ำ การไหลเวียนของอากาศไม่ดี จึงก่อให้เกิดการสะสมของฝุ่นละอองในบรรยากาศเพิ่มสูงขึ้นบางช่วงเวลาในหลายพื้นที่ กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปทุมธานี พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) ปี ๒๕๖๗ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมอกพิษด้านฝุ่นละออง” จึงให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนเผชิญเหตุการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM๒.๕) โดยให้ความสำคัญกับการปรับปรุงข้อมูล พื้นที่เสี่ยง ทั้งพื้นที่ป่า พื้นที่การเกษตร พื้นที่ริมทาง และพื้นที่ชุมชน ข้อมูลกลุ่มเปราะบาง การแบ่งพื้นที่รับผิดชอบ แนวทางปฏิบัติในแต่ละระดับตามการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ ฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM๒.๕) การมอบหมายให้หน่วยงานในแต่ละพื้นที่ถึงระดับตำบล และหมู่บ้าน อย่างชัดเจน การปรับปรุงข้อมูล ทรัพยากร เครื่องจักรกลสาธารณภัยของหน่วยงาน และให้ซักซ้อมแนวทางการปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุ แบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง

๑.๑ ฝุ่นละออง หมายถึง อนุภาคของแข็งหรือของเหลวที่มีอยู่ในอากาศ ฝุ่นละอองเกิดจากกิจกรรมต่างๆ ทั้งโดยธรรมชาติและเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ สำหรับปัญหาหมอกพิษด้านฝุ่นละอองมักเกิดจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก

๑.๒ สาเหตุหลักของปัญหาฝุ่นละออง

๑.๒.๑ ฝุ่นละอองมีแหล่งกำเนิดจากการเผาไหม้ต่างๆ เช่น การเผาไหม้ของน้ำมันดีเซล การเผาเศษวัชพืช ขยะ การคมนาคมขนส่ง ภาควัตถุอุตสาหกรรม การก่อสร้าง หมอกควันข้ามแดน และปฏิกิริยาเคมีในอากาศ

๑.๒.๒.สภาวะทางอุตุนิยมวิทยา ในช่วงฤดูหนาวของทุกปี บริเวณความกดอากาศสูงหรือมวลอากาศเย็นจากประเทศจีนจะแผ่ลงมาปกคลุมเป็นระลอกๆ ทำให้มีลมสุ่มตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดปกคลุมประเทศไทยตอนบนมีกำลังแรงขึ้น ประเทศไทยตอนบนมีอุณหภูมิลดลงโดยทั่วไป โดยมีอากาศเย็นถึงหนาวและหนาวจัดบางพื้นที่ แต่มีบางช่วงความกดอากาศสูงแผ่ลงมาปกคลุมบริเวณดังกล่าวมีกำลังอ่อนลง จึงส่งผลให้ลมสุ่มตะวันออกเฉียงเหนือมีกำลังอ่อนลง ประกอบกับมีการผกผันกลับของอุณหภูมิในระดับล่าง ส่งผลให้ระดับเพดานการลอยตัวและการกระจายตัวของฝุ่นละอองอยู่ในระดับต่ำการไหลเวียนและถ่ายเทของอากาศไม่ดี จึงทำให้เกิดการสะสมของฝุ่นละอองในบรรยากาศและมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น

ฝุ่นละอองขนาดเล็ก ที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังสถานการณ์ต่อเนื่อง แบ่งเป็น

๑.ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๑๐ ไมครอน (PM ๑๐) เป็นฝุ่นละอองที่มีผลกระทบต่อสุขภาพเนื่องจากเมื่อหายใจเข้าไปสามารถเข้าไปสะสมในระบบทางเดินหายใจ

๒.ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM ๒.๕) เป็นฝุ่นละอองที่มีผลกระทบต่อสุขภาพมากกว่าเนื่องจากสามารถเข้าไปถึงถุงลมในปอดได้

ค่าความเข้มข้นของสารมลพิษทางอากาศที่เทียบเท่ากับค่าดัชนีคุณภาพอากาศ (AQI) ได้แก่

AQI	PM ๒.๕ (มคก./ลบ.ม.)	ความหมาย	สีที่ใช้	คำอธิบาย
๐-๒๕	๐ - ๑๕	คุณภาพอากาศดีมาก	ฟ้า	ประชาชนทุกคนสามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ
๒๖-๕๐	๑๕.๑ - ๒๕	คุณภาพอากาศดี	เขียว	ประชาชนทั่วไป : สามารถทำกิจกรรมกลางแจ้งได้ตามปกติ ประชาชนกลุ่มเสี่ยง : ควรสังเกตอาการผิดปกติ เช่น ไอบ่อย หายใจลำบาก หายใจถี่ หายใจไม่ออก หายใจมีเสียงวี๊ด แน่นหน้าอก เจ็บหน้าอก ใจสั่น คลื่นไส้ เมื่อมีอาการผิดปกติ หรือ วิงเวียนศีรษะ
๕๑-๑๐๐	๒๕.๑ - ๓๗.๕	ปานกลาง	เหลือง	ประชาชนทั่วไป : ลดระยะเวลาการทำกิจกรรมหรือการออกกำลังกายกลางแจ้งที่ใช้แรงมาก ประชาชนกลุ่มเสี่ยง : - ใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเอง เช่น หน้ากากป้องกัน PM ๒.๕ ทุกครั้ง ที่ออกนอกอาคาร - ลดระยะเวลาการทำกิจกรรมหรือการออกกำลังกายกลางแจ้งที่ใช้แรงมาก - หากมีอาการผิดปกติให้รีบปรึกษาแพทย์
๑๐๑-๒๐๐	๓๗.๖ - ๗๕	เริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพ	ส้ม	ประชาชนทั่วไป : - ใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเอง เช่น หน้ากากป้องกัน PM ๒.๕ ทุกครั้ง ที่ออกนอกอาคาร - จำกัดระยะเวลาในการทำกิจกรรมหรือการออกกำลังกายกลางแจ้งที่ใช้แรงมาก - ควรสังเกตอาการผิดปกติ เช่น ไอ หายใจลำบาก ระคายเคืองตา

				ประชาชนกลุ่มเสี่ยง : - ใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเอง เช่น หน้ากากป้องกัน PM ๒.๕ ทุกครั้ง ที่ออกนอกอาคาร - เลี่ยงการทำกิจกรรมหรือการออกกำลังกายกลางแจ้งที่ใช้แรงมาก - ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์ หากมีอาการผิดปกติให้รีบไปพบแพทย์
๒๐๑ ขึ้นไป	๗๕.๑ ขึ้นไป	มีผลกระทบต่อสุขภาพ	แดง	ประชาชนทุกคน - งดกิจกรรมกลางแจ้ง - หากมีความจำเป็นต้องทำกิจกรรมกลางแจ้งให้ใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองทุกครั้ง เช่น หน้ากากป้องกัน PM ๒.๕ - หากมีอาการผิดปกติให้รีบไปพบแพทย์ - ผู้ที่มีโรคประจำตัว ควรอยู่ในพื้นที่ปลอดภัยจากมลพิษทางอากาศให้เตรียมยาและอุปกรณ์ที่จำเป็นให้พร้อมและปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์อย่างเคร่งครัด

หมายเหตุ : ช่วงเวลาเฉลี่ย และหน่วยสารมลพิษทางอากาศที่ใช้ในการคำนวณ

PM ๒.๕ เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่อง : ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร หรือ มคก./ลบ.ม. หรือ $\mu\text{g}/\text{m}^3$

๑.๓ แนวทางการดำเนินงานในการบริหารจัดการ ดังนี้

(๑) ทบทวน วิเคราะห์ข้อมูล และประเมินผล สถานการณ์ (PM ๒.๕) ที่เกิดขึ้นและการดำเนินการที่ผ่านมาเพื่อถอดบทเรียนการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองที่ผ่านมา

(๒) ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉินและจัดทำแผนเผชิญเหตุ/แผนตอบโต้สถานการณ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยแบ่งการทำงาน เป็นช่วงก่อนเกิดวิกฤต ช่วงระหว่างเกิดสถานการณ์ วิกฤตและช่วงหลังวิกฤต

(๓) การดำเนินการตามแผนเผชิญเหตุ/แผนตอบโต้สถานการณ์ในช่วงวิกฤตตามที่กำหนดไว้ใช้ระบบบริหารจัดการแบบเบ็ดเสร็จ (Single Command) เป็นกลไกจัดการปัญหาฝุ่นละออง เพื่อให้การอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองมีเอกภาพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนการปฏิบัติงาน โดยกำหนดสถานการณ์ฝุ่นละอองเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับที่ ๑ เป็นระดับที่ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) มีค่าไม่เกิน ๒๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ให้ส่วนราชการทุกหน่วยดำเนินการตามภารกิจ อำนาจหน้าที่ และกฎหมายที่มีอยู่ให้ครบถ้วนตามสถานการณ์ปกติ

ระดับที่ ๒ เป็นระดับที่ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) มีค่าระหว่าง ๒๕.๑ – ๓๗.๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ให้ทุกส่วนราชการต้องดำเนินการเพิ่มและยกระดับมาตรการต่างๆ ให้เข้มงวดขึ้น

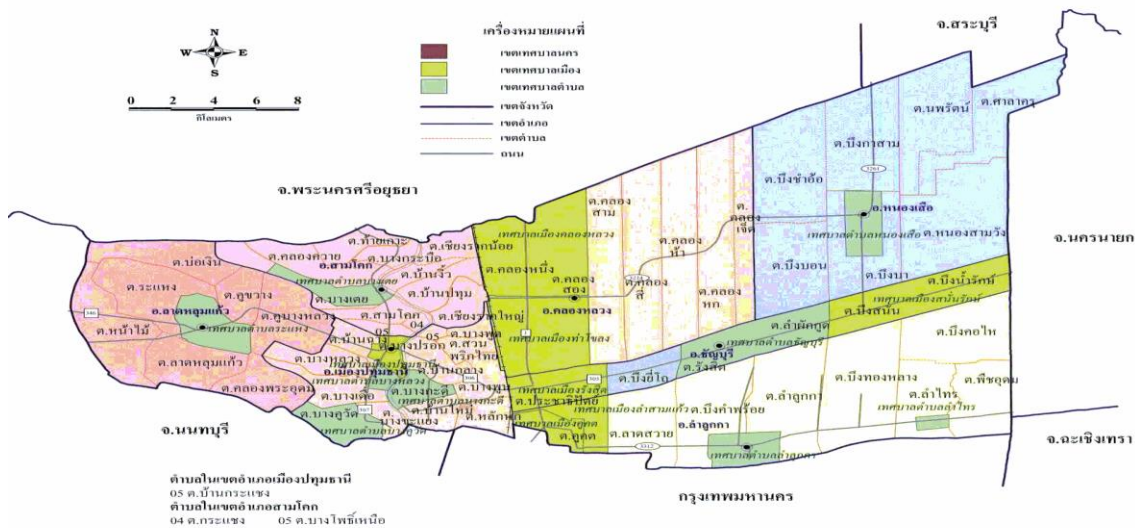
ระดับที่ ๓ เป็นระดับที่ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) มีค่าระหว่าง ๓๗.๖ – ๗๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และได้มีการดำเนินการในระดับที่ ๒ แล้วแต่สถานการณ์ฝุ่นละอองยังไม่ลดลงและเมื่อคาดการณ์แล้วพบว่าจะมีแนวโน้มสูงขึ้นให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของผู้อำนวยความสะดวกและผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้อำนวยการระดับจังหวัด ที่ประสบปัญหาฝุ่นละอองในการควบคุมให้คุณภาพของอากาศกลับสู่สภาวะปกติ

ระดับที่ ๔ เป็นระดับที่ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) มีค่ามากกว่า ๗๕.๑ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และมีการดำเนินการในระดับที่ ๓ แล้วแต่สถานการณ์ฝุ่นละอองยังไม่ลดลงและมีแนวโน้มสูงขึ้นกว่า ๗๕.๑ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร แนวทางปฏิบัติกำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเป็นกรณีเร่งด่วนพิเศษ และพิจารณาถ้อยแถลงแนวทางในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก โดยจะต้องนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเป็นการเร่งด่วน เพื่อพิจารณาในการสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นแนวทางหรือมาตรการในการลดมลพิษจากแหล่งกำเนิดของหน่วยงานต่างๆ ต่อไป

๒. สถานการณ์

๒.๑ สถานการณ์ทั่วไป

จังหวัดปทุมธานี ตั้งอยู่ในภาคกลางประมาณเส้นรุ้งที่ ๑๔ องศาเหนือ และเส้นแวงที่ ๑๐๐ องศาตะวันออก อยู่เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง ๒.๓๐ เมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๕๒๕.๘๕๖ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๙๕๓,๖๖๐ ไร่ ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) เป็นระยะทางประมาณ ๒๗.๘ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง คือ

แผนที่จังหวัดปทุมธานี

เขตการปกครอง จังหวัดปทุมธานีแบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น ๗ อำเภอ ประกอบไปด้วย อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอธัญบุรี อำเภอคลองหลวง อำเภอลำลูกกา อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอสามโคก และอำเภอหนองเสือ มีจำนวนตำบลทั้งหมด ๖๐ ตำบล หมู่บ้านนอกเขตเทศบาลจำนวน ๓๔๕ หมู่บ้าน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๖๕ แห่ง ประกอบไปด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลนคร ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๑๐ แห่ง เทศบาลตำบล ๑๘ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๓๕ แห่ง

เส้นทางคมนาคม

- ทางหลวงหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) เป็นทางหลวงสายหลักเชื่อมโยงกรุงเทพมหานครและปริมณฑลกับภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านอำเภอลำลูกกา อำเภอธัญบุรี และอำเภอคลองหลวง
- ทางหลวงหมายเลข ๓๔๖ (ปทุมธานี - ลาดหลุมแก้ว) เชื่อมโยงจังหวัดปทุมธานี กับจังหวัดนครปฐม และจังหวัดสุพรรณบุรี ผ่านอำเภอเมืองปทุมธานี และอำเภอลาดหลุมแก้ว
- ทางหลวงหมายเลข ๓๔๗ (บางพูน - ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร) เป็นทางหลวงสายหลัก ด้านทิศเหนือที่เชื่อมโยงกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และภาคเหนือ ผ่านอำเภอเมืองปทุมธานี และอำเภอสามโคก
- ทางหลวงหมายเลข ๓๔๕ เป็นโครงข่ายทางหลวงสายหลักด้านทิศใต้ที่สำคัญของทางหลวงวงแหวนรอบนอก ทำให้สามารถติดต่อกับภาคใต้ ภาคตะวันตก และภาคเหนือ

- **ทางหลวงหมายเลข ๓๐๖** เป็นทางหลวงสายหลักในแนวเหนือ-ใต้ เชื่อมโยงกับจังหวัดนนทบุรี ผ่านย่านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมที่สำคัญของจังหวัด มีปริมาณการจราจรสูง และประสบปัญหาการจราจรมาก

- **ทางหลวงหมายเลข ๓๐๗** เป็นทางหลวงสายหลักในเขตฝั่งเมืองรวมแนวเหนือ-ใต้ เชื่อมโยงโครงข่ายรอบนอก ที่สำคัญ ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๓๔๕, ๓๔๖, ๓๓๖ ผ่านย่านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และสถานที่ราชการของจังหวัด มีการพัฒนาพื้นที่สองข้างทางเป็นอย่างมาก ทำให้ในปัจจุบันประสบปัญหาการจราจร

- ทางด่วนแจ้งวัฒนะ-บางพลี

- **ใช้ทางหรือแบบต่อเชื่อมถนนราชพฤกษ์ - ถนนกาญจนาภิเษก (แนวเหนือ-ใต้)** เริ่มจากทางแยกต่างระดับที่บริเวณจุดตัดระหว่างถนนราชพฤกษ์กับทางหลวงหมายเลข ๓๔๕ ข้ามคลองพระอุดม โดยอยู่ห่างมาทางด้านทิศตะวันออกของวัดท่าเกวียนประมาณ ๓๐๐ เมตร เส้นทางจะผ่านพื้นที่นาตลอดแนวสายไฟฟ้าแรงสูงของ กฟผ. และแนวเส้นทางตัดผ่านถนนสายเกาะเกรียง-พระอุดม บริเวณปากทางเข้าหมู่บ้านขจี นุช ผ่านคลองบางเตือและถนนสายพระอุดม-ปทุมธานี จากนั้นเส้นทางตัดผ่านคลองบางโพธิ์ใต้ฝั่งเหนือและฝั่งใต้ และเบนไปทางขวาเพื่อเข้าบรรจบกับทางหลวงหมายเลข ๓๔๖ โดยตัดผ่านถนนสาย บ.บางหลวง - บ.บุญประดับ แนวเส้นทางตัดผ่านคลองบางหลวง เข้าบรรจบทางหลวงหมายเลข ๓๔๖ บริเวณทางเลี่ยงเมืองปทุมธานี รวมระยะทางประมาณ ๑๒.๓ กิโลเมตร และมีถนนรวมและกระจายการจราจรในแนวตะวันออก-ตะวันตก (CD Road) แยกจากแนวเส้นทางโครงการบริเวณ วัดโพธิ์ฟ้า วางตัวทางทิศตะวันตกผ่านพื้นที่เกษตรที่อยู่ระหว่างคลองตันกับคลองบางโพธิ์ใต้ตลอดแนวเข้าต่อเชื่อมกับถนนกาญจนาภิเษกโดยตรง

- **การคมนาคมทางรถไฟ มีเส้นทางสายเหนือ และสายตะวันออกเฉียงเหนือ** โดยมีจุดจอดรถที่สถานีรถไฟรังสิตและสถานีเชียงราก อีกทั้งยังมีจุดจอดรับส่งผู้โดยสารระยะสั้นเพื่อเดินทางไปยังกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง ที่หมู่บ้านรัตนโกสินทร์ อีกทั้งขณะนี้อยู่ระหว่างการก่อสร้างรถไฟในพื้นที่ปทุมธานี จำนวน ๒ เส้นทางได้แก่ รถไฟฟ้าสายสีแดง (บางซื่อ-รังสิต และสายสีแดง หมอชิต-สะพานใหม่-คูคต)

จังหวัดปทุมธานีไม่มีแหล่งน้ำต้นทุนขนาดใหญ่ นอกจากแม่น้ำเจ้าพระยา เฉพาะช่วงไหลผ่านจังหวัดปทุมธานีและอำเภอสามโคก มีความยาวประมาณ ๓๐ กิโลเมตร ดังนั้นน้ำที่ใช้ในการอุปโภคบริโภคและทำการเกษตรจะได้จากระบบคลองส่งน้ำชลประทาน และคลองธรรมชาติ ซึ่งจะรับน้ำจากเขื่อนเจ้าพระยา จังหวัดชัยนาท ส่งมาตามคลองอนุศาสนนันท์ เชื่อมต่อคลองระพีพัฒน์ และรับน้ำจากแม่น้ำป่าสักส่วนหนึ่งที่เขื่อนพระราม ๖ จังหวัดสระบุรี การจัดสรรน้ำในพื้นที่จังหวัดปทุมธานีแบ่งการบริหารจัดการชลประทานออกเป็น ๔ โครงการ รวมพื้นที่ ๘๕๕.๕๒๐ ไร่

๒.๒ สถานการณ์เฉพาะ

การตรวจวัดฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM๒.๕) ทำการตรวจวัดด้วยเครื่องตรวจวัดอัตโนมัติตลอด ๒๔ ชั่วโมง ดำเนินการโดยกองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง กรมควบคุมมลพิษ จำนวน ๑ สถานี บริเวณมหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๖๗ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๘ พบ ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง มีค่าสูงสุด - ต่ำสุด อยู่ในช่วง ๕.๑๐ - ๑๑๒.๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (เกณฑ์มาตรฐานกำหนดค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง ไม่เกิน ๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร จนถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖ และมาตรฐานกำหนดค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง ไม่เกิน ๓๗.๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๖) พบเกินมาตรฐานในเดือนมกราคม ถึงพฤษภาคม ๒๕๖๗, เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๗ถึงมกราคม ๒๕๖๘ จำนวน ๘๑ วัน จากการตรวจวัดทั้งสิ้น ๓๙๑ วัน

๓. วัตถุประสงค์

๕.๑ การติดตามเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{๒.๕}ให้อยู่ในเกณฑ์ที่ปลอดภัยต่อสุขภาพของประชาชน

๕.๒ การออกปฏิบัติการฉีดพ่นละอองน้ำ เพื่อเพิ่มความชุ่มชื้นในอากาศและช่วยลดปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{๒.๕} ในอากาศลงให้กับพื้นที่จังหวัดปทุมธานีที่เกิดปัญหาหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{๒.๕} ได้อย่างรวดเร็ว

๔. การกิจ

๔.๑ กองป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี เป็นหน่วยเผชิญเหตุในการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) ให้กลับสู่สภาพปกติโดยเร็วและประสานการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานหลักและหน่วยร่วมปฏิบัติการ เพื่อให้สามารถดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๕. หลักการปฏิบัติ

เพื่อกำหนดให้การปฏิบัติการสอดคล้องตามลักษณะการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{๒.๕} จึงได้กำหนดให้ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ในฐานะผู้อำนวยการท้องถิ่น ซึ่งมีอำนาจในการสั่งการควบคุม และกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานและอาสาสมัครและมืองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการท้องถิ่น ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่หากพบว่า เหตุดังกล่าวขยายตัวเป็นวงกว้างเกินกว่าศักยภาพที่จะดำเนินการที่จะป้องกันหรือแก้ไขปัญหาได้ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ประสานกับสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปทุมธานี เพื่อเข้ามาแก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือต่อไป ในการนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี จึงได้จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{๒.๕} องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี โดยแบ่งแผนการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{๒.๕} ออกเป็น ๔ ระยะ ได้แก่ ระยะเตรียมการ ระยะเผชิญเหตุ และระยะบรรเทา และระยะมาตรการภาพรวมที่ดำเนินงานต่อเนื่องตลอดทั้งปี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๕.๑ ขั้นตอนการปฏิบัติก่อนเกิดภัย

๕.๑.๑ ให้งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ฝ่ายป้องกันฯ กองป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) จากรายงานสถานการณ์และคุณภาพอากาศประเทศไทย ของกรมควบคุมมลพิษ ทางเว็บไซต์ <http://air4thai.pcd.go.th> อย่างใกล้ชิดเพื่อใช้ในการประเมิน วิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ แจ้งเตือน และสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชน

๕.๑.๒ ให้กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ แจ้งข้อมูลสถานการณ์และผลกระทบของปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในทุกช่องทาง เช่น วิทยุชุมชน เสียงตามสายประจำชุมชน หอกระจายข่าว และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนงดเผาเศษวัสดุในครัวเรือน การเผาหญ้า รวมถึงการเผาในที่โล่งแจ้ง

๕.๑.๓ ให้หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ในเขตพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ทุกหน่วยงานปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่ดีในการงดการเผาทุกชนิดในพื้นที่รับผิดชอบ

๕.๑.๔ ให้กองช่าง เข้มงวดกวดขันการป้องกันฝุ่นละอองในพื้นที่ก่อสร้าง กำกับดูแลผู้รับเหมาให้ฉีดพ่นน้ำบริเวณโครงการก่อสร้าง/พื้นผิวถนน ไม่ให้มีการฟุ้งกระจายของฝุ่นละออง

๕.๑.๕ ให้กองสาธารณสุข จัดเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ และรถฉีดพ่นกำจัดฝุ่น เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ

๕.๒ ขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อเกิดภัย

๕.๒.๑ ให้กองสาธารณสุข (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล) ดำเนินการติดตามเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละอองขนาด ไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM 2.5) แนะนำการปฏิบัติตนและให้คำปรึกษาด้านผลกระทบต่อสุขภาพแก่ประชาชน สนับสนุนและแจกจ่ายอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลแก่หน่วยงานและประชาชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ รวมทั้งเตรียมความพร้อมหน่วยบริการในการรองรับผู้ป่วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กเล็ก หญิงมีครรภ์ คนชรา และผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัวในกลุ่มโรคทางเดินหายใจและโรคหัวใจ หลอดเลือด ให้สวมหน้ากากอนามัย

๕.๒.๒ ให้กองสาธารณสุขและกองป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ลงพื้นที่สำรวจพื้นที่เสี่ยงและทำการฉีดพ่นฝุ่นละออง

๕.๓ ขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อภัยสงบ

หลังจากสถานการณ์กลับปกติ ให้มีการประชุมเพื่อถอดบทเรียนหรือการทบทวนหลังปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในปีต่อไป

๖. การสื่อสารและการติดต่อประสานงาน

๖.๑ ผังการติดต่อสื่อสาร หมายเลขโทรศัพท์ในการประสานงาน (ภาคผนวก)

๖.๒ เวิร์ - ยามสื่อสาร ของงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ฝ่ายป้องกันฯ กองป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีเจ้าหน้าที่ประจำการตลอดเวลา ๒๔ ชั่วโมง สามารถติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ได้ที่หมายเลข ๐๒-๙๗๕-๘๙๔๐ ต่อ ๑๖๑

๖.๓ ใช้วิทยุสื่อสาร ขนาดคลื่นความถี่ ๑๖๒.๕๕๐ เมกะเฮิรท์ มีศูนย์อำนวยการตั้งอยู่ที่ ณ กองป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี นามเรียกขาน “ศูนย์หลักเมือง” มีเจ้าหน้าที่สื่อสารอยู่เวรรับผิดชอบตลอดเวลา ๒๔ ชั่วโมง

ตารางการปฏิบัติการฉีดพ่นฝุ่นละออง

เดือน	วันจันทร์	วันอังคาร	วันพุธ	วันพฤหัสบดี	วันศุกร์	วันเสาร์	วันอาทิตย์
กุมภาพันธ์	๓,๑๐,๑๗,๒๔	๔,๑๑,๑๘,๒๕	๕,๑๒,๑๙,๒๖	๖,๑๓,๒๐,๒๗	๗,๑๔,๒๑,๒๘		
มีนาคม	๓,๑๐,๑๗,๒๔,๓๑	๔,๑๑,๑๘,๒๕	๕,๑๒,๑๙,๒๖	๖,๑๓,๒๐,๒๗	๗,๑๔,๒๑,๒๘		
เมษายน	๗,๑๔,๒๑,๒๘	๑,๘,๑๕,๒๒,๒๙	๒,๙,๑๖,๒๓,๓๐	๓,๑๐,๑๗,๒๔	๔,๑๑,๑๘,๒๕		
พฤษภาคม	๕,๑๒,๑๙,๒๖	๖,๑๓,๒๐,๒๗	๗,๑๔,๒๑,๒๘	๑,๘,๑๕,๒๒,๒๙	๒,๙,๑๖,๒๓,๓๐		

“หมายเหตุ”

วันจันทร์ บริเวณแยกไฟแดงเข้าวัดโพธิ์ฟ้าถึงแยกไฟแดงบางคูวัดยูเทิร์นกลับถึงไฟแดงเข้าวัดโพธิ์ฟ้า กลับเข้าองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

วันอังคาร บริเวณกวดการกึ่งเต็นถึงวัดบางเต้อยูเทิร์นกลับถึงกวดการกึ่งเต็น กลับเข้าองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

วันพุธ บริเวณตั้งแต่หน้าองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีถึง ไฟแดงแยกขนส่ง ยูเทิร์นกลับถึงไฟแดงแยกปทุมวิไล ยูเทิร์นกลับเข้าองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

วันพฤหัสบดี บริเวณตั้งแต่หน้าองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีถึง ไฟแดงแยกขนส่ง ยูเทิร์นกลับวิ่งเรียบผ่านลาน อบจ.ใหม่จนถึงสะพานปทุม ๑ยูเทิร์นกลับเข้าองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

วันศุกร์ บริเวณแยกปทุมวิไลถึง แยกไฟแดงเข้าวัดโพธิ์ฟ้า ยูเทิร์นกลับ ถึงแยกปทุมวิไลแล้วเข้า องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี